Установа адукацыі “Беларуская дзяржаўная акадэмія мастацтваў”

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Рэктар установы адукацыі
“Беларуская дзяржаўная акадэмія мастацтваў”
__________________ М.Р.Баразна
14 мая .2019
Рэгістрацыйны № УД 3-19-4 / у.м.

ПРАГРАМА

ўступнага экзамену ў магістратуру
па спецыяльнасці
1-21 80 20 “Тэатразнаўства”

2019 г.

СКЛАДАЛЬНІК:

В.С. Іваноўскі, прафесар кафедры гісторыі і тэорыі мастацтваў установы адукацыі “Беларуская дзяржаўная акадэмія мастацтваў”.

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай гісторыі і тэорыі мастацтваў установы адукацыі “Беларуская дзяржаўная акадэмія мастацтваў” (пратакол ад 08.04.2019, № 4);

Навукова-метадычным саветам установы адукацыі “Беларуская дзяржаўная акадэмія мастацтваў” (пратакол ад 14.05.2019, № 3).

Нармакантралёр, метадыст
вучэбна-метадычнага аддзела
Г.А. Апанасёва
19.04.2019

Адказны за рэдакцыю
____________В.С.Іваноўскі

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Уступнае выпрабаванне ў магістратуру па спецыяльнасці 1-21 80 20 “Тэатразнаўства” праводзіцца з мэтай конкурснага адбору абітурыентаў магістратуры установы адукацыі “Беларуская дзяржаўная акадэмія мастацтваў”. Выпрабаванне праводзіцца ў форме комплекснага міждысцыплінарнага экзамену па дысцыплінах “Гісторыя замежнага драматычнага тэатра” і “Гісторыя тэатра Беларусі”.

У прапануемай праграме ўступнага экзамену абітурыенты магістратуры знойдуць неабходныя звесткі для самастойнай падрыхтоўкі па гісторыі тэатральнага мастацтва ва ўсёй сукупнасці з’яў і працэсаў развіцця сусветнага і айчыннага тэатра і тэатральна-дэкарацыйнага мастацтва. З яе дапамогай змогуць вызначыць асаблівасці розных тэатральных сістэм і стылістычных плыняў, якія існавалі ў гісторыі тэатра і тэатральна-дэкарацыйнага мастацтва Заходняй Еўропы, Расіі і Беларусі, больш акрэслена ўсвядоміць нацыянальную адметнасць беларускага тэатра ў кантэксце развіцця ўсёй сусветнай тэатральнай культуры.

На ўстутупным экзамене абітурыенты павінны:

паказаць свае веды ў галіне сусветнага і айчынннага тэатра і драматургіі;

аналізаваць разглядаемые з’явы тэатральнай творчасці;

выказаць ўменне аргументавана разважаць аб сучасным стане тэатральнага мастацтва;

выявіць схільнасць да навукова-творчай дзейнасці.

Спіс літаратуры складзены з крыніц, даступных абітурыентам у бібліятэчных фондах.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

РАЗДЗЕЛ 1. ГІСТОРЫЯ ЗАМЕЖНАГА ДРАМАТЫЧНАГА ТЭАТРА

1. Антычны тэатр (VI ст. да н.э – IV ст. н.э.).

Старажытнагрэчаская драматургія і тэатр

Паходжанне старажытнагрэчаскай драмы і тэатра. Старажытнагрэчаская трагедыя (Фяспід, Эсхіл, Сафокл, Еўрыпід). Старажытнагрэчаская камедыя (Арыстафан). Арганізацыя тэатральных прадстаўленняў. Акцёры. Устройства, архітэктура, тэатральныя машыны (экіклема і эарэма), дэкарацыйнае мастацтва, маска і касцюм старажытнагрэчаскага тэатра. Арыстоцель і яго “Паэтыка”.

Тэатр элiнiстычнай эпохі

Архітэктура, тэхніка сцэны, дэкарацыі і касцюм. Новааттычная камедыя (Менандр). Нізавыя відовішчныя формы тэатра эпохі элінізму (мімы, пантамімы, фліякі).

Старажытнарымскі тэатр

Вытокі і нізавыя формы старажытнарымскага тэатра (фесцэніна, сатура, атэлана, мімічная пляска). Станаўленне старажытнарымскай літаратурнай драмы (прэтэкста, паліата) ў часы Рымскай рэспублікі (Лівій Андронік, Гней Невій, Эній, Пакувій, Акцый). Арганізацыя тэатральных прадстаўленняў і акцёрскае мастацтва. Першы пастаянны каменны будынак рымскага тэатра і яго адрозненне ад старажытнагрэчаскага тэатральнага збудавання, дэкарацыйнае мастацтва і касцюм. Трагічны акцёр Эзоп і камічны акцёр Росцый. Увядзенне маскі ў рымскі тэатр (каля 110 г. да н. э.). Старажытнарымская камедыя Плаўта, Тэрэнцыя. Камедыя тагата і літаратурная атэлана. Літаратурны мім.

Рымскі тэатр імператарскай эпохі

Драматургія Сенэкі. Рымскія цыркі і амфітэатры. Гладыятарскія баі.

2. Тэатр Сярэдневечча (V–XVII стст.)

Сярэдневечны тэатр Заходняй Еўропы

Народныя вытокі сярэдневечнага тэатра краін Заходняй Еўропы. Гістрыёны – шпільманы, жанглёры, франты, кукеры, трубадуры і г.д. – і іх роля ў фарміраванні тэатральнага мастацтва Сярэдневечча. Літургічная драма, царкоўны тэатр і арганізацыя яго прадстаўленняў. Эвалюцыя літургічнай драмы ў містэрыю. Творчасць Адама дэ ла Аля. Далейшае развіццё свецкіх формаў тэатра, яго жанры (містэрыя, міракль, маралітэ, фарс), характар прадстаўленняў, асаблівасці тэатральна-дэкарацыйнага афармлення. Фарміраванне, рэпертуар і эстэтыка школьнага тэатра.

Тэатр Сярэдневечча на Русі

Вытокі рускага тэатра. Скамароства. Народная драма і спецыфіка яе ўвасаблення. Формы народнага тэатра на Русі.

3. Тэатр эпохі Адраджэння (XV – пачатак XVII стст.)

Светапоглядныя ідэі эпохі Адраджэння на жыццё чалавека і сутнасць мастацтва. Нацянальная своеасаблівасць развіцця рэнесанснага тэатра ў розных краінах Заходняй Еўропы.

Італьянскі тэатр эпохі Адраджэння

Зараджэнне і этапы развіцця рэнесанснай культуры ў Італіі. Развіццё тэатра напрыканцы XV ст. Два напрамкі ў італьянскай тэатральнай культуры XVI ст.: вучона-гуманістычны тэатр арыстакратычных вярхоў італьянскага грамадства і масавы народна-дэмакратычны тэатр нізоў. Італьянская вучоная драматургія эпохі Адраджэння (Ладовіка Арыоста, Нікола Макіявелі, П'етра Арэціна, Джардана Бруна). Пастаральная драма. Тэатральны будынак і сцэна італьянскага тэатра эпохі Адраджэння. Уплыў буйных майстроў рэнесанснага жывапісу (Леанарда да Вінчы, Рафаэля Санці, Андрэа Мантэны, Філіпа Брунэлескі) і іх праца ў тэатральна-дэкарацыйным мастацтве. Выпрацоўка прынцыпаў перспектыўнай пабудовы дэкарацыйнай прасторы (архітэктар Брамантэ) і іх плённае развіццё (мастакі-дэкаратары Пелегрына да Удзінэ, Бальдасарэ Перуцы). Архітэктурныя ідэі Себасцяна Серліа ў галіне тэатральнага будынку і яго прынцыпы жывапіснага афармлення сцэны. Архітэктар Андрэа Паладзіа і яго будынак тэатра “Алімпіка” з амфітэатравай залай (1585). Вынаходніцтва перасоўных дэкарацый. Тэларыйныя і кулісныя дэкарацыі (мастакі-дэкаратары Буанталенці, Сабаціні, Фуртэнбах). Стварэнне тэатральнага будынку з ярусанай залай (1637). Распаўсюджанне рэнесанснай італьянскай сцэнічнай тэхнікі і тэатральнай архітэктуры па ўсіх краінах Еўропы.

Італьянская камедыя масак (камедыя дэль артэ)

Вытокі італьянскай камедыі масак, своеасаблівасць драматургічнай асновы спектакляў і іх тэматыка. Прынцыпы стварэння і класіфікацыя груп персанажаў-масак. Эвалюцыя асобных персанажаў-масак. Карнавальнасць жанру. Стылістыка і тэхніка імправізацыйнага прадстаўлення. Прыёмы камічнага, буфанады, гратэску і сатырычнага ў выканальніцкім майстэрстве акцёраў камедыі дэль артэ. Роля касцюма і маскі традыцыйных персанажаў камедыі дэль артэ (Брыгела, Арлекін, Сервета, Панталоне, Капітан, Доктар, слугі-дзані). Сімультантны прынцып дэкарацыйнага афармлення спектакляў камедыі дэль артэ.

Іспанскі тэатр эпохі Адраджэння

Рэканкіста і дэмакратызм іспанскага тэатра эпохі Адраджэння. Развіццё свецкай драматургіі ў прыдворным і школьна-гуманістычным тэатры Іспаніі канца XV – пачатку XVI ст. Мігель Сервантэс і тэатр. Драматургія Лопэ дэ Вэга. Ідэйна-мастацкая своеасаблівасць драматургіі Цірса дэ Маліна. Стылёвыя і светапоглядныя пошукі Педра Кальдэрона. Акцёрскае мастацтва. Тэатральны будынак (караль): устройства сцэны і глядзельнай залы, дэкарацыйнае мастацтва.

Англійскі тэатр эпохі Адраджэння

Росквіт англійскай культуры XVI ст. Своеасаблівасць англійскага гуманізму: барацьба арыстакратычнага і дэмакратычнага напрамкаў. Шырокае развіццё англійскай драмы і тэатра і спалучэнне ў іх народных і гуманістычных тэндэнцый. Драматургія Джона Лілі, Роберта Грына, Томаса Кіда. Фарміраванне англійскага прафесійнага тэатра і яго віды. Асаблівасці рэалізму ў творчасці драматурга Крыстафера Марло. Творчасць Вільяма Шэкспіра і яе перыядызацыя. Камедыі Бена Джонсана. Будаўніцтва тэатральных памяшканняў. Тэатр “Глобус” і яго ўстройства, прынцыпы пастаноўкі і дэкарацыйнага афармлення спектакляў.

4. Класіцызм і тэатр (XVII ст.)

Французскі тэатр эпохі класіцызму

Станаўленне французскага нацыянальнага тэатра ў першыя дзесяцігоддзі XVII ст. Тэатр “Бургундскі Атэль”: рэпертуар, акцёрскае мастацтва, прынцыпы пастановак і дэкарацыйнае мастацтва. Асноўныя этапы развіцця класіцызму ў Францыі. Тэатр Марэ і яго роля ў станаўленні класіцызму ў французскай драматургіі і тэатральным мастацтве. Паэтыка класіцызму паводле Нікола Буало. Гераічныя трагедыі П'ера Карнэля. Творчая эвалюцыя класіцыстычнай трагедыі Жана Расіна. Стыль класіцыстычнага акцёрскага выканання. Ігнараванне прынцыпаў гістарычнай і этнаграфічнай дакладнасці ў тэатральна-дэкарацыйным афармленні і касцюмах да спектакляў (так званыя “умоўнае афармленне” і “рымскі касцюм”). Ж.-Б. Мальер і камічны тэатр Францыі другой паловы XVII ст. Барацьба Мальера за новы тып спекталя. Своеасаблівасць драматургічнага мастацкага метаду Ж.-Б. Мальера. Утварэнне “Камеды Франсез”.

5. Тэатр эпохі Асветніцтва (XVIII ст.)

Асветніцтва як цэласная светапоглядная сістэма. Нацыянальныя асаблівасці развіцця Асветніцтва ў розных краінах Еўропы.

Англійскі тэатр эпохі Асветніцтва

Пурытанская англійская драматургія. Развіццё сентыментальнай дыдактычнай камедыі, буржуазнай драмы. Малыя жанры англійскай драматургіі: рэпетыцыя, пантаміма, “баладная опера”. “Опера жабрака” Джона Гея. Драматургія Генры Філдзінга. Алівер Гольдсміт і рэалізм яго камедыі “Ноч памылак”. Сатырычна-камедыйнае майстэрства Рычарда Шэрыдана і яго “Школа зласлоўя”. Лонданскія тэатры Друры-Лейн і Ковент-Гардэн. Стылі акцёрскага мастацтва. Тэатральная дзейнасць акцёра, рэжысёра, педагога і тэарэтыка англійскага тэатра эпохі Асветніцтва Давіда Гарыка. Рэфарматарства ў галіне тэхнікі сцэны, дэкарацыйнага мастацтва і касцюма.

Французскі тэатр эпохі Асветніцтва

Два этапы развіцця французскага Асветніцтва. Эвалюцыя жанра трагедыі ў Францыі XVIII ст. Асветніцкі класіцызм драматургіі і тэатральных

ідэй Вальтэра. Эвалюцыя французскай камедыі ў творчасці Ж.-Ф. Рэньяра. Камедыі П. дэ Марыво. Драматургія Д. Дзідро, яго тэатральна-асветніцкая эстэтыка. Камедыі П. Бамаршэ. Акцёрскае мастацтва. Рэформа тэатральна-дэкарацыйнага мастацтва і тэатральнага касцюма. Народна-дэмакратычны характар мастацтва кірмашовых і бульварных тэатраў.

Італьянскі тэатр эпохі Асветніцтва

Ідэі Асветніцтва і італьянскі тэатр. Першыя спробы ў стварэнні літаратурнай камедыі (Джыльі, Фаджуолі). К. Гальдоні і яго рэформа італьянскага тэатра XVIII ст. Тэатральныя казкі (ф'ябы) К. Гоцы. Барацьба К. Гоцы супраць тэатральных рэформ К. Гальдоні. Станаўленне жанра трагедыі ў італьянскім тэатры XVIII ст. Трагедыі-лібрэта П'етра Метастазіа. Трагедыі Віторыа Альф'еры. Рэформы ў галіне тэатральна-дэкарацыйнага мастацтва архітэктара і мастака-дэкаратара Бібіены. Арыстакратычная пышнасць і вытанчанасць тэатральна-дэкарацыйнага мастацтва Італіі XVIII ст.

Нямецкі тэатр эпохі Асветніцтва

Рэформы нямецкага тэатра XVIII ст. Тэатральная дзейнасць Іягана Готшэда і Караліны Нэйбер. Тэатральна-эстэтычныя погляды Г.-Э. Лесінга і яго драматургія. Палітычны і літаратурна-мастацкі рух “Бура і націск”. І.-В. Гётэ – драмаург. Веймарскі класіцызм. Тэатральна-сцэнічны аспект філасофскай драмы “Фауст”. Драматургія і тэатральна-эстэтычныя погляды Ф. Шылера. Акцёрскае і дэкарацыйнае мастацтва нямецкага тэатра эпохі Асветніцтва.

Рускі тэатр XVII ст.

Вытокі рускага тэатра. Скамароства. Народная драма і спецыфіка яе ўвасаблення. Формы народнага тэатра на Русі. Тэатр Пятрушкі. Школьны тэатр Маскоўскай Русі. Рускі прыдворны тэатр XVII ст., яго рэпертуар, характар прадстаўленняў і мастацкае аздабленне.

Класіцызм і Асветніцтва ў рускім тэатры XVIII ст.

Трагедыі і камедыі А. Сумарокава. Драматургія Я. Княжніна, В. Майкава, М. Хераскава, М. Нікалева, І. Крылова. Камедыяграфія Д. Фанвізіна. Дзейнасць Ф. Волкава і яго паслядоўнікаў: І. Дзмітрэўскага, Я. Шумскага, Т. Траяпольскай, А. Мусінай-Пушкінай, П. Плавільшчыкава і інш. Камічная опера XVIII ст. Прыгонны тэатр. Дэкарацыйнае мастацтва рускага тэатра XVIII ст. Віды дэкарацыйнага афармлення. Прымяненне кулісных дэкарацыяў, блокавых куліс, падуг, задніх заслонаў. Сімультантнасць дэкарацыйнага афармлення спектакляў. Выкарыстанне перспектыўна-жывапісных дэкарацый. Гістарычная канкрэтызацыя касцюма і дэкарацыйнага афармлення апошняй чвэрці XVIII ст., дэталізацыя сцэнічнай аздобы. Выпрацоўка прынцыпаў асвятлення: агульнага, эфектнага, піратэхнічнага.

6. Тэатральнае мастацтва XIX стагоддзя

Французскі тэатр XIX ст.

Вялікая французская рэвалюцыя і тэатр. Драматургія М.-Ж. Шэнье. Творчасць Ф.-Ж. Тальма. Стылёвыя асаблівасці рамантызму ў французскай драматургіі і тэатры (В. Гюго, А. Стэндаль, А. Дзюма-бацька, П. Мерымэ, А. дэ Мюсэ, О.-Э. Скрыб, О. Бальзак і інш.). Акцёрскае мастацтва (П. Бакаж, М. Дарваль, Ф. Лемэтр, Ф. Рашэль). Французская драматургія і тэатр перыяду ІІ-й Імперыі (А. Дзюма-сын, В. Сарду, Э. Лабіш). Акцёрскае мастацтва Э. Го. Пазітывізм як філасофская аснова натуралізма ў мастацтве. Драматургія Э. Заля, А. Дадэ, А. Бэка. Неарамантызм Э. Растана. Эстэтыка сімвалізму і творчасць М. Метэрлінка. Акцёрскае мастацтва Б. Каклена, С. Бернар. Свабодны тэатр А. Антуана і наватарства яго пошукаў у рэчышчы рэалістычна-псіхалагічнай рэжысуры, рэформы ў галіне тэатральна-дэкарацыйнага мастацтва.

Нямецкі тэатр XIX ст.

Нямецкі рамантызм ў драматургіі і тэатры (Г. фон Клейст, Г. Бюхнер, К. Гуцкаў). Мюнхенскі прыдворны тэатр. Веймарскі тэатр. Следаванне прынцыпам гістарызму ў тэатральна-дэкарацыйным мастацтве. Натуралізм Ф. Ведэкінда ў нямецкім тэатры. Дзейнасць Мейнінгенскага тэатра. Псіхалагічны рэалізм рэжысуры О. Брама. Ніцшэ і тэатр. Ніцшэанскі герой у еўрапейскай драме канца XIX ст. Г. Гауптман і яго драматургія. Эстэтычныя прынцыпы рэжысуры М. Рэйнхардта.

Англійскі тэатр XIX ст.

Два напрамкі развіцця англійскага рамантызму. Драматургія Дж. Байрана, П. Шэлі. Сцэнічны рэалізм англійскага тэатра сярэдзіны XIX ст. Тэатр Бэнкрофтаў і яго навацыі ў арганізацыі пастановак, перабудова тэатральнай залы, рэформа дэкарацыйнага афармлення. Рэалістычныя тэндэнцыі ў англійскім тэатры ІІ-й паловы XIX ст. Эстэтызм О. Уайльда. Эстэтычныя погляды і ранняя драматургія Б. Шоу. Тэатральная дзейнасць Г. Ірвінга, Э. Тэры. Тэатральныя ідэі Г. Крэга.

Італьянскі тэатр XIX ст.

Эпоха Рысарджымента, рух “Маладая Італія” і італьянскі тэатр. Сацыяльная меладрама П. Джакамеці. Тэатральная дзейнасць Г. Мадэны. Акцёрскае мастацтва Т. Сальвіні, Э. Росі, А. Рысторы. Верызм у італьянскім тэатры ІІ-й паловы XIX ст. Творчасць Г. Д'ануцыа. Акцёрскае мастацтва Э. Дузэ.

Скандынаўскі тэатр XIX ст.

Рэалізм драматургічнай сістэмы Г. Ібсена і яго творчасць. Драматургія і рэжысёрская дзейнасць А. Стрындберга. Стварэнне нацыянальных тэатраў Нарвегіі і Швецыі.

Рускі тэатр XIX ст.

Рускі тэатр і драматургія першай паловы XIX ст.

Творчасць А. Грыбаедава. Драматургія А. Пушкіна, М. Лермантава, М. Гогаля. В. Р. Бялінскі і тэатр. Малы тэатр. Акцёрскае мастацтва

П. Мачалава, М. Шчэпкіна і інш. Александрынскі тэатр. Акцёрскае мастацтва В. Каратыгіна, А. Мартынава і інш. Зараджэнне рэжысуры. Тэатральна-дэкарацыйнае мастацтва: стандартызацыя дэкарацый для п'ес розных жанраў; пераход тэатраў ад куліснай сістэмы да павільённай; тэндэнцыі гістарызму ў мастацкім афармленні спектакляў; новая тэхніка і наватарскія пошукі ў светлавым вырашэнні спектакля; зацямненне глядзельнай залы.

Рускі тэатр і драматургія другой паловы XIX ст.

Драматургія А. Астроўскага, М. Салтыкова-Шчадрына, А. Сухаво-Кабыліна, А. Талстога, І. Тургенева, Л. Талстога. Малы тэатр другой паловы XIX ст. і акцёрскае мастацтва П. Садоўскага, Г. Фядотавай, А. Ленскага, А. Южына-Сумбатава, М. Ярмолавай і інш. Александрынскі тэатр другой паловы XIX стагоддзя і акцёрскае мастацтва М. Савінай, У. Давыдава, К. Варламава, П. Стрэпетавай і інш. Узмацненне рэалістычных тэндэнцый, імкненне да стварэння атмасферы верагоднасці сцэнічнага дзеяння. Выдзяленне рэжысуры ў асобны від тэатральнай дзейнасці. Прыёмы афармлення спектакляў і характар дэкарацый. Пейзажныя дэкарацыі куліснага тыпу. Гістарычная дакладнасць дэкарацый і касцюмаў пры пастаноўцы гістарычнай драматургіі. Буйнейшыя мастакі-дэкаратары казённых тэатраў Расіі: М. Шышкоў, М. Бачароў, П. Ісакаў і інш.

7. Сусветная тэатральная культура на мяжы XIX–XX стагоддзяў

Тэатральная рэформа ў Заходняй Еўропе на мяжы XIX–XX ст.

Дзейнасць А. Антуана, М. Рэйнхардта, Г. Крэга і інш. Драматургія П. Верхарна. Ідэі народнага тэатра Р. Ралана.

Тэатральная рэформа ў Расіі на мяжы XIX–XX ст.

Дзейнасць К. Станіслаўскага і У. Немtotовіча-Данчанкі на мяжы XIX–XX ст. У. Мейерхольд і яго тэатральныя пошукі на пачатку XX ст. Драматургія А. Чэхава, М. Горкага, Л. Андрэева, М. Гумілёва, А. Блока і інш. Сцэнаграфія.

8. Тэатральнае мастацтва XX – пачатку XXI стагоддзя

Французскі тэатр XX ст. Тэатральны авангард

Мадэрнізм. Драматургія Францыі першай паловы XX ст. (А. Салакру, П. Кладэль і інш.). Сюррэалізм і тэатр. Творчасць Ж. Както. А. Арто і тэорыя “тэатра жорсткасці”. Інтэлектуальная драма. Творчасць Ж. Жыраду. Экзістэнцыялізм і творчасць Ж.-П. Сартра.

Постмадэрнізм у тэатры другой паловы XX ст.

Французская драма другой паловы XX ст. Творчасць Ж. Ануя. Тэатр абсурду і драматургія Э. Іанэска, С. Бекета, Ж. Жэне, Б. Війяна. Драматургія Б.-М. Кольтэса. Аб'яднанне “Картэль”. Сцэнаграфія.

Нямецкі тэатр XX ст.

Экспрэсіянізм у нямецкім тэатры. Драматургія Э. Толера, Г. Кайзера. Экспрэсіянізм у сцэнічным мастацтве Л. Йеснера, Ю. Фелінга і інш. Палітычны тэатр Э. Піскатора. Драматургія і тэатральная дзейнасць

Б. Брэхта. Драматургія і сцэнічнае мастацтва Германіі 60–90-х гг. Сцэнаграфія. Драматургія і сцэнічнае мастацтва Германіі мяжы XX і XXI стст. (дзейнасць тэатраў “Берлінэр ансамбль”, “Фольксбюне”; творчасць Х. Гёбельса).

Італьянскі тэатр XX ст.

Футурызм і тэатр. Творчасць Л. Пірандэла. Драматургія і тэатральная дзейнасць Э. дэ Філіпа. Сцэнічнае мастацтва Італіі другой паловы XX ст (Дж. Стрэлер). Сцэнаграфія.

Англійскі тэатр XX ст.

Драматургія “раззлаваных” (Дж. Осбарн, А. Уэскер). Англійскі тэатр абсурду. Драматургія Г. Пінтэра. Сцэнічнае мастацтва Англіі XX ст. (Дж. Гілгуд, Л. Аліўе, П. Брук і інш.). Сцэнаграфія.

Швейцарскі тэатр XX ст.

Драматургія М. Фрыша, Ф. Дзюрэнмата.

Тэатр ЗША XX ст.

Драматургія Ю. О'Ніла. Амерыканская драматургія 30-х гг. XX ст. (К. Одэтс, Л. Хелман, Т. Уайльдэр). Сцэнічнае мастацтва ЗША. Амерыканскі тэатр абсурду. Брадвейскія тэатры. Эксперыментальныя трупы. Драматургія Т. Уільямса, Э. Олбі, А. Мілера. Творчасць Роберта Уілсана. Сцэнаграфія.

Рускі тэатр XX – пачатку XXI ст. (1920--2010-я гг.)

Рускі тэатр 1920-х гг. Руская драматургія 1920–30-х гадоў (М. Булгакаў, У. Маякоўскі, У. Іванаў, В. Біль-Белацаркоўскі, М. Пагодзін і інш.). Творчасць У. Мейерхольда, Я. Вахтангава, А. Таірава і інш.

Рускі тэатр 1930–60-х гг. Руская драматургія 1930–60-х гг. (А. Арбузаў, К. Сіманаў, А. Афінагенаў, М. Эрдман, Я. Шварц, В. Розаў і інш.). Творчасць Р. Сіманава, М. Ахлопкава, М. Акімава, Ю. Завадскага, А. Папова і інш. Рускі тэатр 1970–90-х гг. Руская драматургія 1970–90-х гг. (А. Валодзін, А. Вампілаў, М. Рошчын, Э. Радзінскі, М. Варфаламееў і інш.). Творчасць Г. Таўстаногава, А. Ганчарова, А. Яфрэмава, Ю. Любімава, А. Эфроса, М. Захарава, Б. Равенскіх і інш. Акцёрскае мастацтва. Сцэнаграфія і тэатральны касцюм (мастакі-сцэнографы Ю. Піменаў, У. Рындзін, А. Тышлер, Д. Бароўскі, Э. Качаргін, В. Левенталь, Э. Стэнберг і інш.) Руская драматургія і тэатр на мяжы XX–XXI ст.

РАЗДЗЕЛ 2. ГІСТОРЫЯ ТЭАТРА БЕЛАРУСІ

1. Тэатр Сярэдневечча на Беларусі

Вытокі беларускага тэатра. Скамароства на Беларусі, яго віды і жанры. Бытаванне жанру народнай драмы на Беларусі, яе формы і іграво ўвасабленне. Тэатр Батлейка, яго паходжанне, віды, устройства, аздабленне, сістэма лялек, рэпертуар, характар прадстаўленняў.

2. Тэатральная культура Беларусі XVII ст.

Школьны тэатр на Беларусі: арганізацыя пастановак, рэпертуар, машынерыя сцэны і дэкарацыі. Акцёрскае мастацтва школьнага тэатра на Беларусі. “Паэтыка” Мацея Сарбеўскага. Тэатральная дзейнасць Сімяона Полацкага. Беларускія інтэрмедыі і інтэрлюдыі.

3. Тэатр беларускага барока (XVIII ст.)

Паратэатр: шэсці, турніры, фэсты, пахаванні. Узнікненне маёнткавага тэатра на Беларусі. Тэатр Радзівілаў у Нясвіжы і Слуцку. Драматургія Уршулі Радзівіл. Слонімскі тэатр Міхала Казімежа Агінскага. “Плавальны тэатр”. Гродзенскі тэатр Антонія Тызенгаўза. Шклоўскі маёнткавы тэатр Сямёна Зорыча. Тэатральная адукацыя. Акцёрскае мастацтва. Архітэктура тэатральных будынкаў маёнткавага тэатра на Беларусі. Машынерыя сцэны. Жывапісна-перспектыўныя дэкарацыі ў тэатрах Нясвіжа, Слоніма і інш. Кулісная барочная і класіцыстычная дэкарацыі І. Мараіна, К. Гескі, Яна Боя, Дж. дэла Мома, М. Скажыцкага і інш. Драматургія і тэатр Забельскага калегіума: Каятан Марашэўскі і Міхал Цяцерскі. “Паэтыка” Георгія Каніскага.

4. Тэатр Беларусі XIX ст.

Прафесійныя антрэпрызы і стацыянарныя тэатры на Беларусі ў першай палове XIX стагоддзя, іх рэпертуар і творчы склад. Пытанні мовы ў тэатры і драматургіі. Драматургія і тэатр Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча 40–50-х гадоў XIX стагоддзя (“Яўрэйскі рэкруцкі набор”, “Ідылія” (“Sielanka”). Тэатральная культура на Беларусі ў другой палове XIX ст. Дзейнасць В. Дуніна-Марцінкевіча у 60–80-я гады XIX стагоддзя (“Пінская шляхта”, “Залёты”). Гастролі і дзейнасць рускіх, польскіх, украінскіх тэатраў на Беларусі ў другой палове XIX ст. Аматарскія тэатральныя калектывы.

5. Станаўленне прафесійнага нацыянальнага тэатра Беларусі напрыканцы XIX – пачатку XX стст.

Беларускія аматарскія тэатральныя калектывы на пачатку XX ст. Тэатральная дзейнасць І. Буйніцкага і Першая беларуская трупа. Драматургія К. Каганца, Я. Купалы Я. Коласа, Л. Родзевіча, М. Гарэцкага, К. Буйло, У. Галубка, З. Бядулі, К. Лейкі. Драматургія і тэатральная дзейнасць Ф. Аляхновіча. Дзейнасць Першага таварыства беларускай драмы і камедыі.

6. Беларускі тэатр XX – пачатку XXI стст. (1920–2010-я гг.)

Беларускі тэатр 1920-х гадоў. Тэатральная дзейнасць Фларыяна Ждановіча. Тэатр Уладзіслава Галубка. Беларуская драматургія 1920–30-х гг. (М. Чарот, М. Грамыка, Я. Рамановіч, Д. Курдзін, Р. Кобец, Я. Колас, К. Чорны, Э. Самуйлёнак, В. Вольскі). Драматургічная, рэжысёрская і педагагічная дзейнасць Еўсцігнея Міровіча. Дзейнасць БДТ-1 (тэатра імя Я. Купалы). Дзейнасць БДТ-II (тэатра імя Я. Коласа). Дзейнасць Беларускага тэатра юнага гледача. Акцёрскае мастацтва. Рэжысёрская творчасць. Драматургія К. Крапівы. Драматургія А. Макаёнка. Беларуская драматургія 1950–90-х гг. (К. Губарэвіч, А. Маўзон, І. Козел, У. Караткевіч, М. Матукоўскі, А. Петрашкевіч, А. Дудараў). Маладая драматургія Беларусі 1990-х гадоў. Дзейнасць новых тэатральных калектываў у 1980–2000-я гады. Тэатральная адукацыя. Беларуская сцэнаграфія і тэатральны касцюм. Мастакі-сцэнографы Беларусі (А. Марыкс, І. Ушакоў, Б. Матрунін, Я. Нікалаеў, Б. Волкаў, С. Нікалаеў, П. Масленікаў, А. Грыгар'янц, Я. Чамадураў, В. Галубовіч, А. Салаўёў, Б Герлаван, Ю. Тур, Дз. Мохаў, З. Марголін і інш.). Беларуская драматургія і тэатр на мяжы XX–XXI ст.

ЛІТАРАТУРА

Гісторыя замежнага тэатра

Асноўная літаратура:

1. Бояджиев, Г. Н. История зарубежного театра : учебник : в 3 ч. / Г. Н. Бояджиев [и др.] ; под общ. ред. Г. Н. Бояджиева. – М. : Просвещение, 1971–1977. – 3 ч.

2. История зарубежного театра : в 4-х ч. / под ред. Г. Н. Бояджиева, А. Г. Образцовой, А. А. Якубовского. – 2-е изд., доп., перер. – М. : Просвещение, 1983–1987. – 4 ч.

3. Гительман, Л. История зарубежного театра : учебник по культуре и искусству / Л. Гительман [и др.] ; под общ. ред. Л. Гительмана. – СПб. : Питер, 2005. – 576 с.

4. Пивоварова, Н. С. История русского драматического театра от его истоков до конца XX века / под ред. Н. С. Пивоваровой, М. Г. Литаврина. – М. : ГИТИС, 2005. – 703 с.

5. История русского драматического театра : в 7 т. / редкол. : Е. Г. Холодов (глав. ред.) [и др.]. – М. : Искусство, 1969–1979. – 7 т.

6. Сыркина, Ф. Я. Русское театрально-декорационное искусство / Ф. Я. Сыркина, Е. М. Костина. – М. : Искусство, 1978. – 413 с.

7. Хрестоматия по истории зарубежного театра : в 2 т. / сост. и ред. С. Мокульский. – М. : Искусство, 1953–1956. – 2 т.

8. Гительман, Л. Хрестоматия по истории зарубежного театра : учеб. пособие / Л. Гительман [и др.] : под общ. ред. Л. И. Гительмана. – СПБ. : СПГАТИ, 2007. – 461 с.

Дадатковая літаратура:

1. Абелюк, Е. Таганка. Личное дело одного театра / Е. Абелюк, Е. Леенсон, при уч. Ю. Любимова. – М. : Новое литературное обозрение, 2007. – 645 с.

2. Аникст, А. Теория драмы в России от Пушкина до Чехова / А. Аникст – М. : Наука, 1972. – 642 с.

3. Аникст, А. А. Театр эпохи Шекспира / А. А. Аникст. – М. : Дрофа, 2006. – 288 с.

4. Асеев, Б. Н. Русский драматический театр от истоков до конца XIX века / Б. Н. Асеев. – М. : Искусство, 1977. – 575 с.

5. Барба, Э. Словарь театральной антропологии. Тайное искусство исполнителя : пер. с фр. / Э. Барба, Н. Саварезе. – М. : Артист. Режиссёр. Театр. – 2010. – 320 с.

6. Барбой, Ю. М. К теории театра / Ю. Барбой. – СПб. : СПбГАТИ, 2009. – 240 с.

7. Бартошевич, А. В. Комическое у Шекспира / А. В. Бартошевич. – М. : ГИТИС, 1975. – 90 с.

8. Бартошевич, А. В. Мирозданью современный. Шекспир в театре XX века / А. В. Бартошевич. – М. : ГИТИС, 2002. – 359 с.

9. Бартошевич, А. В. Шекспир. Англия. XX век / А. В. Бартошевич. – М. : Искусство, 1994. – 413 с.

10. Белкин, А. А. Русские скоморохи / А. А. Белкин. – М. : Наука, 1975. – 192 с.

11. Бердников, Г. П. Чехов-драматург. Традиции и новаторство драматургии Чехова / Г. П. Бердников. – Изд. 3-е, испр. и доп. – М. : Искусство, 1981. – 356 с.

12. Бояджиев, Г. Н. От Софокла до Брехта за сорок театральных вечеров / Г. Н. Бояджиев. – М. : РАТИ–ГИТИС, 2009. – 420 с.

13. Бялик, Б. А. Горький-драматург / Б. А. Бялик. – М. : Советский писатель 1962. – 638 с. :

14. Бялый, Г. Д. Русский реализм конца XIX века / Г. Д. Бялый. – Л. : Ленингр. ун-т, 1973. – 168 с.

15. Вислова, А. В. Русский театр на сломе эпох. Рубеж XX-XXI веков / А. В. Вислова. – М. : Университетская книга, 2009. – 457 с.

16. Всеволодский-Гернгросс, В. Н. Русский театр. От истоков до середины XVIII века / В. Н. Всеволодский-Гернгросс ; Акад. наук СССР. Ин-т истории искусств. – М. : Издательство Академии наук СССР, 1957 – 262 с.

17. Гликман, И. Мейерхольд и музыкальный театр / И. Гликман. ; Ленингр. гос. консерватория им. Н. А. Римского-Корсакова. – Л. : Сов. композитор : Ленингр. отд-ние, 1989. – 349 с.

18. Головащенко, Ю. Режиссёрское искусство Таирова / Ю. Головащенко. – М. : Искусство, 1970. – 270 с.

19. Горчаков, Н. Режиссёрские уроки Вахтангова / Н. Горчаков. – М. : Искусство, 1957– 203 с.

20. Давыдова, М. Конец театральной эпохи / М. Давыдова. – М. : ОГИ, 2005 – 384 с.

21. Давыдова, М. В. Очерки истории русского театрально-декорационного искусства XIX – начала XX вв. / М. В. Давыдова. – М. : Наука, 1974. – 185 с.

22. Дживелегов, А. К. Итальянская народная комедия: Comedia dell arte / А. К. Дживелегов. – М. : Академии наук СССР, 1962. – 288 с.

23. Дживелегов, А. К. Театр. Искусство итальянского Возрождения: учеб. пособие / А. К. Дживелегов. – М. : ГИТИС, 2007. – С. 11–322.

24. Дмитриев, Ю. Русские трагики конца XIX – начала XX в. : очерки / Ю. Дмитриев. – М. : ВТО, 1983. – 144 с.

25. Додин, Л. Путешествие без конца / Л. Додин. – СПб. : Балтийские сезоны, 2009. – 496 с.

26. Забалуев, В. Время вербатима: От тоталитарного театра к поиску новой экзистенциальности / В. Забалуев, А. Зензинов // Современная драматургия. – 2004. – № 1. – С. 201-204.

27. Забалуев, В. Между медитацией и «ноу-хау»: Российская новая драма в поисках себя / В. Забалуев, А. Зензинов // Современная драматургия. – 2003. – № 4. – С. 163-166.

28. Западноевропейский театр от эпохи Возрождения до рубежа XIX–XX вв.: очерки / Российский государственный гуманитарный университет ; отв. ред. М. Ю. Давыдова. – М. : РГГУ, 2001. – 435 с.

29. Театр Чехова и его мировое значение / Акад. Наук СССР. ВНИИ искусствознания М-ва культуры СССР ; Б. Зингерман, отв. ред. А. А. Аникст. – М. : Наука, 1998. – 382 с.

30. Клинчин, А. Михаил Семёнович Щепкин / А. Клинчин. – М. : Искусство, 1964. – 124 с.

31. Коонен, А. Страницы жизни / А. Коонен. – М. : Искусство, 1975. – 456 с.

32. Крымова, Н. А. Станиславский-режиссёр / Н. А. Крымова. – М. : Искусство, 1984. – 144 с. – (Серия: «Самодеятельный театр. Репертуар и методика»).

33. Максимов, В. Век Антонена Арто: авторский сб. / В. Максимов. – М. : Лики России, 2005. – 400 с.

34. Молодцова, М. М. Некоторые историко-критические суждения театроведов XX века о комедии дель арте // Театрон. – 2010. – № 1. – С. 21–43.

35. Пави, П. Театральный словарь / П. Пави. ; пер. с фр. Л. Баженова, И. Бахта, О. Васильева и др. ; под ред. К. Разлогова. – М. : Прогресс, 1991. – 504 с.

36. Родина, Т. А. Блок и русский театр начала XX века / Т. А. Родина. – М. : Наука, 1972. – 312 с.

37. Рудницкий, К. Мейерхольд / К. Рудницкий. – М. : Искусство, 1981. – 423 с. – (Серия «Жизнь в искусстве»).

38. Смелянский, А. Михаил Булгаков в Художественном театре / А. Смелянский. – М. : Искусство, 1986. – 431 с.

39. Смелянский, А. М. Предлагаемые обстоятельства. Из жизни русского театра второй половины XX века / А. М. Смелянский. – М. : Артист. Режиссёр. Теарт, 1999. – 351 с.

40. Смирнов-Несвицкий, Ю. Вахтангов / Ю. Смирнов-Несвицкий. – Л. : Искусство, 1987. – 250 с.

41. Старикова, Л. М. Театр в России XVIII века. Опыт документального исследования / Л. М. Старикова. – М. : ГЦТМ им. А. А. Бахрушина, 1997 – 152 с.

42. Стрелер, Дж. Театр для людей. Мысли, записанные, высказанные и осуществленные / Дж. Стрелер; пер. с итал. и коммент. С. Бушуевой. – М.: Радуга, 1984. – 310 с.

43. Строева, М. Н. Режиссёрские искания Станиславского 1898–1917 гг. / М. Н. Строева. – М. : Наука, 1973. – 376 с.

44. Титова, Г. В. Мейерхольд и Комиссаржевская : модерн на пути к Условному театру : учеб. пособие для вузов / Г. В. Титова. – СПб. : СПбГАТИ, 2006. – 175 с.

45. Трубочкин, Д. В. «Все в порядке! Старец пляшет…» : Римская комедия плаща в действии / Д. В. Трубочкин. – М. : РАТИ–ГИТИС, 2005. – 424 с.

46. Туровская, М. Н. Ольга Леонардовна Книппер-Чехова / М. Н. Туровская. – М. : Искусство, 1959. – 246 с.

47. Финкельштейн, Е. Л. Фредерик Леметр / Е. Л. Финкельштейн. – Л. : Искусство, 1968. – 254 с.

48. Фрейдкина, Л. М. Дни и годы В. И. Немировича-Данченко. Летопись жизни и творчества / Л. М. Фрейдкина. – М. : ВТО, 1962. – 643 с.

49. Хайченко, Г. А. Советский театр. Пути развития / Г. А. Хайченко – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Знание, 1982. – 240 с.

50. Чехов, М. Путь актера / М. Чехов. – М. : АСТ, Хранитель, 2007. – 560 с.

51. Эфрос, А. Репетиция – любовь моя / А. Эфрос. ; послесл. Ю. А. Завадского – М. : Искусство, 1975. – 320 с.

52. Ярхо, В. Н. Древнегреческая литература. Комедия / В. Н. Ярхо. – М. : Лабиринт, 2002. – 256 с.

53. Ярхо, В. Н. Древнегреческая литература. Трагедия / В. Н. Ярхо. – М. : Лабиринт, 2002. – 256 с.

54. Ярхо, В. Н. Менандр. У истоков европейской комедии / В. Н. Ярхо. – М. : Лабиринт, 2004. – 448 с.

55. Ярхо, В. Н. Семь дней в афинском театре Диониса / В. Н. Ярхо. – М. : Лабиринт, 2004. – 360 с.

Беларускі тэатр

Асноўная літаратура:

1. Беларусы: у 13 т. / НАН Беларусі, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К. Крапівы ; рэдкал. : В. К. Бандарчык [і інш.]. – Мінск: Беларус. навука, 2001–2012. – Т.13. : Тэатральнае мастацтва / Р. Б. Смольскі [і інш.] ; навук. рэд. А. І. Лакотка; рэдкал. : В. М. Ярмалінская [і інш.]. – 2012. – 758 с.: іл.

2. Гісторыя беларускага тэатра : у 3 т. / М. Каладзінскі, А. Мальдзіс, І. Ягорва, Ю. Пашкін, Т. Я. Гаробчанка, К. Б. Кузняцова, С. Пятровіч [і інш] ; рэдкал. : У. І. Няфёд (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : Навука і тэхніка, 1983–1987. – Мінск: Навука і тэхніка, 1983—1987.

3. Народны тэатр / уклад, уступ, артыкул і камент. М. А. Каладзінскага ; рэдкал. В. К. Бандарчык [і інш.] ; рэд. тома А. С. Фядосік, А. В. Сабалеўскі ; Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору. – Мінск : Навука і тэхніка, 1983. – 482 с.

4. Тэатральная Беларусь : энцыклапедыя : у 2 т. / рэдкал. : Г. П. Пашкоў [і інш.] – Мінск : БелЭн. 2002–2003.– 1 т, 2 т.

5. Хрэстаматыя па гісторыі беларускага тэатра і драматургіі : у 4 т. / уклад. А. В. Сабалеўскі. – Мінск : Беларус. Навука, 1997–2005. – 4 т.

Дадатковая літаратура:

1. Баравік, Р. І. Рэжысура Беларусі : Праблемы канцэптуальнасці спектакляў / Р. І. Баравік. – Мінск : Беларус. ун-т культуры, 2000. – 143 с.

2. Барышаў, Г. Беларускі народны тэатр батлейка / Г. Барышаў, А. Саннікаў. – Мінск, 1962. – 180 с.

3. Барышаў, Г. Тэатральна-дэкарацыйнае мастацтва Савецкай Беларусі : альбом / Г. Барышаў. – Мінск : Дзярж. выдавецтва БССР, 1958. – 255 с.

4. Барышев, Г. И. Театральная культура Белоруссии XVIII века / Г. И. Барышев. – Минск : Навука і тэхніка, 1992. – 239 с.

5. Беларускае акцёрскае мастацтва : Шляхі станаўлення і развіцця ў кантэксце еўрапейскіх сцэнічных культур : зб. матэрыялаў міжнар. навук.-творч. канф., Віцебск, 20-21 лістап. 1996 г. / Цэнтр тэатр. крытыкі Беларусі “Авансцэна” ; адк. рэд. Р. Б. Смольскі. – Мінск, 1997. – 228 с.

6. Бутаков, А. Мои учителя (Мирович, Санников, Орлов) / А. Бутаков. – Минск : Четыре чэтверті, 2004. – 112 с.

7. Галковская, Г. Л. Студийные театры Беларуси 1980–1990-х годов / Г. Л. Галковская. – Минск : БГАИ, 2005. – 152 с.

8. Гаробчанка, Т. Я. На мяжы стагоддзяў: Сучасны беларускі драматычны тэатр / Т. Я. Гаробчанка. – Мінск : Беларус. навука, 2002. – 367 с.

9. Котович, Т. В. Режиссура ритуала : монография / Т. В. Котович. – Витебск : УО «ВГУ им. П. М. Машерова», 2009. – 223 с.

10. Котович, Т. В. Сценография : монография / Т. В. Котович. – Витебск : УО «ВГУ им. П. М. Машерова», 2011. – 112 с.

11. Міско, С. Школьны тэатр Беларусі XVI–XVIII ст. : вучэб. дапаможнік для філалагічных і гуманітарных спецыяльнасцей вышэйшых навучальных устаноў / С. М. Міско. – Мінск : Тэсей, 2000. – 166.

12. Музыкальный театр Белоруссии (Дооктябрьский период) / ред. Г. Кулешова. – Минск : Навука і тэхніка, 1990. – 384 с.

13. Няфёд, У. Ігнат Буйніцкі – бацька беларускага тэатра / У. Няфёд. – Мінск : Вышэйш. школа, 1991. – 152 с.

14. Няфёд, У. Францішак Аляхновіч : Тэатральная і грамадска-палітычная дзейнасць / У. Няфёд. – Мінск : Навука і тэхніка, 1996. – 144 с.

15. Ратабыльская, Т. Спыніся імгненне… : Старонкі тэатральнага жыцця Беларусі 1990-х г. : зб. арт. / Т. Ратабыльская. – Мінск : Ковчег, 2000. – 232 с.

16. Сабалеўскі, А. В. Асоба мастака : літ.-крытыч. арт. / А. В. Сабалеўскі. – Мінск : Маст. літ-ра, 1992. – 278 с.

17. Смольскі, Р. Б. На скрыжаванні : Тэатр у працэсах станаўлення і развіцця гістарычнай і нацыянальнай свядомасці беларусаў / Р. Б. Смольскі. – Мінск : Беларус. навука, 1999. – 231 с.

18. Станаўленне і развіццё рэжысуры ў беларускіх драматычных тэатрах (1841–1985) : бібліягр. даведнік / Міністэрства культуры БССР, Дзяржаўная бібліятэка БССР імя У. І. Леніна ; склад. С. М. Кавязіна ; рэд. А. В. Мураўёва. – Мінск : [б. в.], 1989. — 276, [1] с.

19. Сучасная беларуская рэжысура: пошукі мастацкай адметнасці ў кантэксце традыцый еўрапейскага тэатра : зб. матэрыялаў міжнар. навук.-творчай канф., Гродна, 16–17 кастр. 1997 г. / Беларус. саюз літ.-маст. крытыкаў ; адк. рэд. Р. Б. Смольскі. – Мінск, 1998. – 313 с.

20. Театр и жизнь : Некоторые проблемы театрального процесса в Беларуси 70–80-х гг. : сб. науч. ст. / под ред. В. Нефёда. – Минск : Наука и техника, 1989. – 263 с.

21. Усікаў, Я. Беларуская камедыя : ля вытокаў жанру / Я. Усікаў. – Мінск : Вышэйш. школа, 1973. – 190 с.

22. Шаўлоўская, М. Ф. Беларуская драматургія / М. Ф. Шаўлоўская,. – Мінск : Народн. асвета, 1981. – 128 с.

23. Ювченко, Н. А. Музыка в драматическом театре Беларуси : XX – начало XXI века / Н. А. Ювченко. – Минск : Белорус. наука, 2007. – 270 с.

II. Драматычныя творы і тэксты для абавязковага чытання: Тэатр Заходняй Еўропы і ЗША

Антычны тэатр

Эсхил. Прикованный Прометей. Агамемнон (из трилогии "Орестея").
Софокл. Антигона. Царь Эдип.
Еврипид. Медея.
Аристофан. Лисистрата. Лягушки.
Менандр. Брюзга.
Аристотель. Поэтика.
Плавт. Клад. Менехмы.
Теренций. Братья.
Сенека. Федра. Медея.

Тэатр Сярэдневечча

Жан Бодель. Игра о св. Николае.
Рютбеф. Действо о Теофиле.
Адам дела Аль. Игра о Робене и Марион.
Адвокат Патлен (анонимный фарс XV века).
Закс Г. Школяр в раю.

Тэатр эпохі Адраджэння

Макиавелли Н. Мандрагора.
Сервантес М. Нумансия. Театр чудес.
Лопе де Вега. Фуэнте Овехуна. Собака на сене.
Тирсо де Молина. Дон Хиль Зеленые штаны. Благочестивая Марта.
Кальдерон П. Жизнь есть сон.
Марло К. Трагическая история доктора Фауста.
Шекспир В. Ромео и Джульетта. Гамлет. Отелло. Король Лир. Макбет. Ричард III. Генрих IY. Укрощение строптивой. Сон в летнюю ночь. Венецианский купец. Двенадцатая ночь. Много шума из ничего. Виндзорские проказницы. Буря.
Джонсон Б. Вольпоне (Лисица).

Тэатр эпохі класіцызму (XVII ст.)

Корнель П. Сид.
Расин Ж. Федра.
Мольер Ж.-Б. Тартюф. Дон Жуан. Мещанин во дворянстве.
Буало Н. Поэтическое искусство.

Тэатр эпохі Асветніцтва (XVIII ст.)

Филдинг Г. Судья в собственной ловушке.
Гольдсмит О. Ночь ошибок.
Шеридан Р.-Б. Школа злословия. Дуэнья.

Реньяр Ф. Единственный наследник.
Мариво П. Игра любви и случая.
Вольтер Ф.-М. Заира. Магомет.
Дидро Д. Побочный сын. Парадокс об актере (научн. трактат).
Бомарше П.-О. Севильский цирюльник. Женитьба Фигаро.
Гольдони К. Слуга двух господ. Трактирщица.
Гоцци К. Турандот. Зеленая птичка. Король-олень.
Лессинг Г.-Э. Эмилия Галотти. Гамбургская драматургия (научн. труд).
Гете В. Гец фон Берлихинген. Фауст.
Шиллер Ф. Разбойники. Коварство и любовь. Вильгельм Тель. Мария Стюарт.

Тэатр рамантызму і рэалізму (XIX ст.)
Шенье М.-Ж. Карл IX.
Дюканж В. Тридцать лет, или Жизнь игрока.
Мериме П. Рай и ад. Карета святых даров. Жакерия.
Гюго В. Эрнани. Марион Делорм. Рюи Блаз. Предисловие к «Кромвелю». Король забавляется.
Виньи (де) А. Чаттертон.
Дюма-отец А. Кин, или Гений и беспутство.
Пиа Ф. Парижский тряпичник.
Бальзак О. Мачеха. Делец.
Скриб Э. Стакан воды.
Дюма-сын А. Дама с камелиями.
Байрон Д.-Г. Каин. Марино Фальеро. Вернер, или Наследство. Манфред.
Шелли П.-Б. Ченчи.
Тик Л. Кот в сапогах.
Клейст Г. Разбитый кувшин. Кетхен из Гейльброна.
Бюхнер Г. Смерть Дантона. Войцек.
Гуцков К. Уриель Акоста.
Лабиш Э. Соломенная шляпка. Путешествие Перришона.

Тэатр Заходняй Еўропы на мяжы XIX–XX стст.
Золя Э. Тереза Ракен. Наследники Рабурдена. Натурализм в театре.
Ростан Э. Сирано де Бержерак.
Ролан Р. Робеспьер. Дантон. Волки.
Метерлинк М. Слепые. Синяя птица. Там внутри. Чудо святого Антония.
Верхарн Э. Зори.
Ибсен Г. Бранд. Пер Гюнт. Кукольный дом (Нора). Враг народа. Привидения. Гедда Габлер. Строитель Сольнес.
Гауптман Г. Ткачи. Потонувший колокол. Перед заходом солнца.
Уайльд О. Идеальный муж. Саломея. Как важно быть серьезным.
Шоу Б. Трущобы. Профессия госпожи Уоррен. Пигмалион. Кандида. Ученик дьявола.

Коклен Б.-К. Искусство актера.
Стриндберг А. Фрекен Юлия. Мастер Улоф. Отец.

Тэатр Заходняй Еўропы і ЗША XX ст.
Ануй Ж. Антигона. Медея. Свидание в Санлисе (Завтрак в Санлисе). Бал воров. Жаворонок. Генералы в юбках. – Современная драматургия. 1989, № 3.
Арден Дж. Пляска сержанта Масгрейва. Тихая пристань. Последнее прости Армстронга.
Беккет С. В ожидании Годо. Счастливые дни; Последняя лента Крэппа; Развязка – Театр, 1989, № 2.
Болдуин Дж. Блюз для мистера Чарли.
Борхерт В. На улице перед дверью (Снаружи, за дверью).
Брехт Б. Трехгрошовая опера. Добрый человек из Сезуана (Сычуани). Кавказский меловой круг. Мамаша Кураж и ее дети. Жизнь Галилея. Карьера Артуро Уи. Статьи: Малый органон. Диалектика на театре.
Вайс П. Дознание. Троцкий в изгнании – Театр, 1990, № 4.
Вольф Ф. Профессор Мамлок.
Дюрренматт Ф. Визит старой дамы. Метеор. Ромул Великий. Франк V.
Жене Ж. Служанки.
Ионеско Э. Лысая певица – Театр, 1989, № 7. Стулья. Носорог. Король умирает. – Современная драматургия, 1987, № 4.
Кайзер Г. Граждане Кале.
Кокто Ж. Человеческий голос. Священные чудовища – Современная драматургия, 1985, № 1.
Кольтес Б.-М. Ночь перед лесом. Битва негра и собак.
Лорка Г. Кровавая свадьба. Дом Бернарды Альбы.
Миллер А. Все мои сыновья. Смерть комивояжера. Сейлемские колдуньи. Случай в Виши. Цена. После грехопадения – Театр, 1989, № 9.
Моравиа А. Жизнь – игра. Маскарад.
Одетс К. Проснись и пой.
О'Кейси Ш. Красные (алые) розы для меня. Плуг и звезды.
Олби Э. Не боюсь Вирджинии Вулф. Все кончено. Все в саду.
Олдридж Дж. 49-й штат.
О'Нил Ю. Любовь под вязами. Траур – участь Электры. Долгое путешествие в ночь.
Осборн Дж. Оглянись во гневе.
Пиранделло Л. Шесть персонажей в поисках автора. Генрих IV. Патент – Театр, 1986, № 5.
Пинтер Г. Немой официант. Ничейная земля.
Пристли Дж. Опасный поворот. Теперь пусть уходит. Инспектор пришел.
Салакру А. Ночи гнева. Маргаритка. – Современная драматургия, 1992, № 5-6.
Сартр Ж.-П. Мухи. Затворники Альтоны. За закрытыми дверями. – Современная драматургия, 1989, № 6.
Толлер Э. Гоп-ля, мы живем!

Уайлдер Т. На коже наших зубов (На волоске...) – Современная драматургия, 1991, № 6.
Уильямс Т. Стеклянный зверинец. Трамвай «Желание». Орфей спускается в ад. Ночь игуаны. Татуированная роза. Кошка на раскаленной крыше. Сладкоголосая птица юности. Лето и дым.
Уэскер А. Куриный суп с перловкой. Корни. Я говорю об Иерусалиме. Картошка ко всем блюдам.
Филиппо де Э. Филумена Мартурано. Призраки. Ложь на длинных ногах. Цилиндр. Искусство комедии.
Фриш М. Санта Крус. Дон Жуан, или Любовь к геометрии. Бидерман и поджигатели. Биография.
Хакс П. Амфитрион.
Харвуд Р. Костюмер.
Хелман Л. Лисички.
Хохкут Р. Наместник. Юристы.
Шепард С. Где-то в Америке. – Современная драматургия, 1990, № 2.
Шоу Б. Пигмалион. Ученик дьявола. Дом, где разбиваются сердца. Тележка с яблоками. Миллионерша. Шекс против Шоу.

II. Драматычныя творы і тэксты для абавязковага чытання: Рускі тэатр

Сумароков А. П. Димитрий Самозванец. Чудовищи.
Фонвизин Д. И. Недоросль. Бригадир.
Крылов И. А. Трумф (Подщипа). Уроки дочкам.
Грибоедов А. С. Горе от ума.
Пушкин А. С. Борис Годунов. Скупой рыцарь. Моцарт и Сальери. Пир во время чумы. Каменный гость. Русалка.
Лермонтов М. Ю. Испанцы. Маскарад.
Гоголь Н. В. Ревизор. Женитьба. Игрок.
Белинский В. Г. «Гамлет», драма Шекспира. Мочалов в роли Гамлета.
Гончаров И. А. Мильон терзаний.
Островский А. Н. Свои люди – сочтемся. Гроза. Доходное место. Лес. Без вины виноватые. Таланты и поклонники. На всякого мудреца довольно простоты. Бесприданница. Женитьба Бальзаминова. Снегурочка.
Добролюбов Н. А. Темное царство. Луч света в темном царстве.
Салтыков-Щедрин М.Е. Смерть Пазухина. Тени.
Тургенев И. С. Нахлебник. Месяц в деревне.
Сухово-Кобылин А.В. Свадьба Кречинского. Дело. Смерть Тарелкина.
Толстой А. К. Смерть Иоанна Грозного. Царь Федор Иоанович. Царь Борис.
Толстой Л. Н. Власть тьмы. Живой труп.
Чехов А. П. Чайка. Дядя Ваня. Три сестры. Вишневый сад.
Горький М. На дне. Мещане. Дачники. Враги. Егор Булычов и другие. Васса Железнова.
Андреев Л. Н. Дни нашей жизни. Жизнь человека.

Блок А. А. Балаганчик. Роза и крест.
Гумилев Н. С. Дон Жуан в Египте. Игра. Отравленная туника. Охота на носорога.
Мережковский Д. С. Павел Первый.
Цветаева М. И. Ариадна. Федра.
Маяковский В. В. Мистерия-буфф. Клоп. Баня.
Булгаков М. А. Дни Турбиных. Бег. Кабала святош. Зойкина квартира. Багряный остров. Мёртвые души.
Биль-Белоцерковский В. Шторм.
Иванов В. Бронепоезд 14-69.
Вишневский В. Оптимистическая трагедия.
Леонов Л. Нашествие.
Симонов К. Парень из нашего города.
Погодин Н. Мой друг.
Арбузов А. Таня. Иркутская история.
Алешин С. Все остается людям.
Володин А. Пять вечеров. Старшая сестра. Две стрелы.
Вампилов А. Утиная охота. Прошлым летом в Чулимске.
Розов В. Вечно живые. В поисках радости. Традиционный сбор. Четыре капли.
Рощин М. Валентин и Валентина. Эшелон.
Шварц Е. Убить дракона.

Б

II. Драматычныя творы: Беларускі тэатр
Го-го-го, каза*.
А на першы дзень, на Вялікадне*.
Халімон*.
Царэўна і баяры*.
Гняваш*.
Яшчур*.
Жаніцьба Цярэшкі*.
Цар Ірад (містэрыяльная драма)*.
Тэкст батлейкавага прадстаўлення на Віцебшчыне*.
Цар Максімілян (народная драма)*.
Селянін і студэнт*.
Інтэрмедыі да драмы "Духоўнае прычасце святых Барыса і Глеба"*.
Чорт Асмалейка*.
Марашэўскі К. Камедыя**.
Цяцерскі М. Доктар па прымусу**.
Дунін-Марцінкевіч Вінцэнт. Ідылія (Sielanka). Пінская шляхта. Залёты. Каганец Карусь. У іншым шчасці няшчасце схавана. Модны шляхцюк. Старажовы курган. Сын Даніла.

Купала Янка. Адвечная песня. Сон на кургане. Паўлінка. Раскіданае гняздо. Прымакі. Тутэйшыя.
Колас Якуб. Антось Лата. На дарозе жыцця. Вайна вайне. У пушчах Палесся.
Родзевіч Леапольд. Блуднікі. Збянтэжаны Саўка.
Гарэцкі Максім. Атрута.
Буйло Канстанцыя. Кветка папараці. Сягонняшнія і даўнейшыя.
Бядуля Змітрок. Смерць пастушка.
Лейка Кандрат. Снатворны мак.
Аляхновіч Ф. Заручыны Паўлінкі. Чорт і баба. Птушка шчасця. Страхі жыцця. Цені. Нясканчаная драма. Пан міністр. Круці не круці -- трэба памярці.
Галубок У. Пісаравы імяніны. Суд. Ганка. Пан Сурынта.
Міровіч Е. Машэка. Кастусь Каліноўскі. Каваль-ваявода. Кар'ера таварыша Брызгаліна.
Чарот М. На Купалле. Мікітаў лапаць.
Грамыка М. Каля тэрасы.
Рамановіч Я. Мост.
Курдзін Дз. Міжбур'е.
Кобец Р. Гута.
Чорны К. Бацькаўшчына. Ирынка.
Бядуля З. Салавей.
Самуйлёнак Э. Пагібель воўка.
Вольскі В. Дзед і жораў. Цудоўная дудка. Несцерка.
Крапіва К. Канец дружбы. Партызаны. Хто смяецца апошнім. Мілы чалавек. Пяюць жаваранкі. Людзі і д'яблы. Брама неўміручасці.
Маўзон А. Канстанцін Заслонаў.
Губарэвіч К. Брэсцкая крэпасць. Галоўная стаўка.
Макаёнак А. Выбачайце, калі ласка! Лявоніха на арбіце. Зацюканы апостал. Трыбунал. Таблетку пад язык. Святая прастата. Пагарэльцы. Дыхайце эканомна.
Козел І. Папараць-кветка. Над хвалямі Серабранкі.
Матукоўскі М. Амністыя. Мудрамер.
Петрашкевіч А. Трывога. Укралі кодэкс. Напісанае застаецца.
Караткевіч У. Званы Віцебска. Кастусь Каліноўскі. Маці Урагану. Калыска чатырох чараўніц.
Дудараў А. Парог. Вечар. Радавыя. Звалка. Прыцемкі. Князь Вітаўт.

----

* чытаць па кнізе «Народная драма».
** чытаць па кнізе «Беларуская дакастрычніцкая драматургія».

Бутрамееў У. Крык на хутары (Страсці па Аўдзею). Карона Вялікага княства.
Багаслаўскі Д. Любоў людзей. Ціхі шэпт сыходзячых крокаў. Точки на временной оси (назва на рус.мове).
Сцешык К. Запалкі, Ляцелі арэлі.
Іваноў А. Гэта ўсё яна. С училища (назва на рус.мове).

Праграма дае магчымасць успрыняцця абітурыентамі матэрыялу ва ўсёй сукупнасці развіцця сусветнага і айчыннага тэатра і тэатральна-дэкарацыйнага мастацтва, асаблівасцяў розных тэатральных сістэм і стылістычных плыняў, якія існавалі ў гісторыі тэатра і тэатральна-дэкарацыйнага мастацтва Заходняй Еўропы, Расіі і Беларусі, дапаможа больш акрэслена ўсвядоміць нацыянальную адметнасць беларускага тэатра ў кантэксце развіцця ўсёй сусветнай тэатральнай культуры.

Спіс літаратуры складзены з крыніц, даступных абітурыентам у бібліятэчных фондах.